

«بسمه تعالی»

آیین‌نامه شورای راهبردی تهران هوشمند

مقدمه

با عنایت به چشم‌انداز توسعه بلندمدت شهر تهران و در راستای ماده ۱۶ برنامه پنج ساله سوم توسعه شهر تهران، «تهران هوشمند» چشم‌انداز شهری است پایدار برای همه با سطح کیفیت زندگی روز افزون بر مبنای توسعه مشارکت‌های شهروندی، عمومی و خصوصی، جایی برای زندگی سلامت و شاد با رفت و آمد روان و برخورداری از زیرساخت‌های یکپارچه، مدیریت شهری کارآمد و اقتصادی پویا. در این راستا، چشم‌انداز تهران هوشمند با هدف ترسیم مسیر توسعه و رسیدن به ویژگی‌های شهر هوشمند، عملیاتی خواهد شد؛ چشم‌انداز «تهران هوشمند» دارای ۵ راهبرد کلان به شرح زیر است:

۱- توسعه شهری پایدار

چشم‌انداز شهر هوشمند در راستای دستیابی به پایداری اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی در شهر تهران، زیست‌پذیری شهر و در نظر داشتن نیاز نسل‌های آینده تعریف می‌شود. لذا در تعریف راه‌حل‌های هوشمندسازی باید روال‌ها و الگوهای کسب‌وکاری در نظر گرفته شود که ضمن داشتن توجه اقتصادی، توسعه در جنبه‌های اجتماعی و زیست‌محیطی را نیز در نظر گرفته باشند.

۲- هدایت نوآوری شهری

تهران باید به محیطی پویا و پذیرنده برای کسب و کارهای توانمند، ارزش‌آفرین و نوآور تبدیل شود که در آن تعامل بین ذی‌نفعان و بازیگران این عرصه شامل کارآفرینان، شهروندان، دولت، نهادهای عمومی و نهادهای مردمی به بهترین شکل میسر شده و منجر به توسعه اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی شود.

۳- رضایت شهروندان

رضایت شهروندان، ارتقاء سطح کیفیت زندگی و تبدیل تهران به شهری زیست‌پذیر باید سرلوحه تمام برنامه‌ریزی‌های شهری باشد و هدف غایی شهر هوشمند دستیابی به زندگی بهتر برای شهروندان، نیروی کار شهرها و گردشگران است.

۴- ارتقای مشارکت و شفافیت

مشارکت عمومی و هم‌افزایی بین عناصر شکل‌دهنده شهر و شفافیت حداکثری، تضمین‌کننده حرکت در مسیر هوشمندسازی است. اطلاعات عمومی شهر تهران باید با حفظ حریم خصوصی و رعایت ملاحظات امنیتی قابل دفاع، در اختیار شهروندان و ذی‌نفعان قرار گیرد و شهروندان به صورتی مشارکت‌پذیر در مدیریت شهر، نقش‌های جدی ایفا نمایند.

۵- نظام‌های مدیریت و خدمات کارآمد

تصمیم‌گیری‌ها در سطوح مختلف مدیریت شهر تهران باید بر مبنای برنامه‌ریزی همکارانه، تحلیل اطلاعات و ارزیابی پیامدهای هر تصمیم باشد. در اجرای برنامه‌ها و ارائه خدمات به شهروندان نیز باید از نظام‌های نوین مدیریتی حداکثر بهره‌برداری صورت پذیرد و افزایش کارآمدی از طریق راه‌حل‌های نوآورانه و بهبود مستمر در دستور کار مدیران شهر قرار گیرد.

راهبردهای فوق که با هدف ارتقای سطح کیفیت زندگی شهروندان و کاهش هزینه‌های اداره و نگهداری از شهر با تأکید بر مشارکت خلاقانه شهروندان، کسب و کارهای خصوصی و سازمان‌های عمومی و دولتی در بهبود کیفیت ارائه خدمات شهری طراحی شده‌اند، در ابعاد زیر متجلی می‌شوند:

۱- اقتصاد هوشمند: شهر تهران با اجرای طرح‌های توسعه و حمایت از نوآوری و کسب‌وکارها ضمن ارتقای توان مالی مدیریت شهری در جهت توسعه اقتصادی شهر نیز حرکت می‌کند. در این مسیر پیوندهای اقتصادی و تجاری تهران با دیگر شهرهای کشور و جهان، گسترش و تعمیق می‌یابد؛ این امر می‌تواند از طریق توسعه کسب‌وکارهای جدید و همچنین خدمات دیجیتال مبتنی بر مدل‌های کسب‌وکار نوین محقق شده و نهایتاً منجر به ایجاد زیست‌بومی برای فعالیت کسب‌وکارهای نوآور و توانمند در تعامل با مردم، بخش دولتی و عمومی، مراکز تحقیقاتی و دانشگاه‌ها شود.

۲- جابجایی هوشمند: شهر تهران باید از سیستم حمل‌ونقل یکپارچه و پایدار برخوردار شود و از نوآوری‌های سازمان‌ها و کسب‌وکارها در جهت تسهیل جابجایی بین مکان‌ها، کاهش ترافیک و آلودگی هوا حمایت کند. در این بخش به کارگیری سامانه‌های هوشمند حمل و نقل و اطلاعات تردد برای تأمین خدمات جابجایی امن، یکپارچه و دوست‌دار محیط زیست، بهینه‌سازی تردهای شهری از طریق ارائه اطلاعات دقیق و قابل اعتماد و مدیریت هوشمند مد نظر خواهد بود.

۳- محیط هوشمند: حفاظت از محیط زیست و تنوع زیستی در شهر تهران در اولویت قرار دارد، در این زمینه باید کاهش آلودگی‌های محیط زیست (آلودگی‌های هوا، صوت، نور، آب و خاک) و مدیریت مؤثر انرژی، پسماند، شبکه‌های آب و

روشنایی، آبیاری فضای سبز و سایر خدمات شهری با استفاده از راه‌حل‌های نوآورانه در دستور کار قرار گیرد تا بهره‌برداری از منابع و انرژی، بهینه شده و به کارگیری انرژی‌های پاک گسترش یابد.

۴- **زیرساخت هوشمند:** شبکه‌های ارتباطی، حس‌گرها، تجهیزات سخت‌افزاری و مراکز داده از مهمترین اجزا در زیرساخت‌های هوشمند هستند. در این حوزه اتصال بین اشیاء و پایش تعاملات و رفتارهای آن‌ها باید در قالبی متصل و یکپارچه انجام شود و راهکارهایی از جمله برقراری تعاملات کابلی، بی‌سیم و دیگر روش‌های اتصال، به رفع دغدغه اتصال اشیاء کمک کند. همچنین یکپارچگی زیرساخت‌ها در زمینه‌های مختلف از قبیل حمل و نقل و خدمات شهری باید در نظر گرفته شود. با توجه به یکپارچگی زیرساخت‌ها و به تبع آن خدمات در شهر هوشمند، اطلاعات شهروندان و سایر اطلاعات حساس در یک بستر یکپارچه و در عین حال وسیع قرار می‌گیرد و این موضوع اهمیت رعایت موارد امنیتی زیرساخت را دوچندان می‌کند. علاوه بر امنیت، رعایت سایر ابعاد کیفی شامل کارایی، دسترس‌پذیری، مقیاس‌پذیری و تطبیق‌پذیری در زیرساخت‌های نرم‌افزاری، سخت‌افزاری و ارتباطی باید مورد توجه قرار گیرد.

۵- **حکمرانی هوشمند:** مدیریت شهری باید با بازمهندسی فرآیندها و ساختارهای اجرایی، کاهش تصدی‌گری، مقررات‌زدایی و تنظیم مقررات مناسب، تمرکز بر توسعه خدمات الکترونیک شهری و ارتقاء شفافیت، ضمن توسعه سرمایه اجتماعی شهر تهران، به جلب مشارکت عمومی شهروندان و ذی‌نفعان در تصمیم‌گیری‌ها و اجرای برنامه‌ها بپردازد. جمع‌آوری و پردازش داده‌ها و در دسترس قرار دادن اطلاعات برای ذی‌نفعان بیرونی از طریق سکوی داده‌های باز از اهم اقدامات این حوزه است که موجب تصمیم‌گیری هوشمندانه و افزایش مشارکت نوآوران و شهروندان در حل مسایل شهری می‌شود. همچنین با توجه به منابع متعدد و دستگاه‌های فراوان درگیر، داده‌های زمانی- مکانی می‌توانند خیلی سریع و بلادرنگ به‌روز شوند. بنابراین، ایجاد فهمی مشترک از معنای داده‌ها و استخراج دانش جدید بر اساس داده‌های بلادرنگ به عنوان یک موضوع اساسی در ایجاد پایگاه دانش شهرهای هوشمند مطرح می‌باشد.

۶- **زندگی هوشمند:** مدیریت شهری باید با توسعه سامانه‌های شهروندمحور و حمایت از فعالیت‌های معنوی، تفریحی، ورزشی و هنری، زندگی بهتری را برای شهروندان ممکن ساخته، باعث افزایش سطح کیفیت زندگی، رفاه و سلامت آنان شده، در توسعه استعدادها و خلاقیت شهروندان سرمایه‌گذاری کرده و جایگاه افراد توانمند را بهبود بخشد؛ استفاده از ابزارهای هوشمندسازی در مدیریت بحران و ارتقاء ایمنی و تاب‌آوری شهر تهران در برابر حوادث، خصوصاً حوادث طبیعی از مهمترین اقدامات خواهد بود.

ترویج و آموزش سبک زندگی سالم با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات به منظور افزایش مشارکت شهروندان در فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی و مدیریت شهری، تسهیل دسترسی به امکانات فرهنگی و آموزشی، بهداشتی، گردشگری، افزایش امنیت شخصی و انسجام اجتماعی از برنامه‌های جدی در این حوزه است.

در راستای تحقق اهداف مندرج در اسناد بالادستی شهر تهران و مطابق با بند ۲ ماده ۱۶ برنامه پنج ساله سوم توسعه شهر تهران و با توجه به گستردگی ابعاد توسعه شهر هوشمند تهران و لزوم سیاست‌گذاری، تنظیم مقررات، هدایت، نظارت عالی و ایجاد هماهنگی در امور اجرایی و پژوهشی، سازماندهی و تأمین مالی فعالیت‌های مرتبط با هوشمندسازی شهر تهران و روان‌سازی تعامل بین معاونت‌ها، سازمان‌ها، شرکت‌ها و دفاتر وابسته به شهرداری تهران از یک سو و دستگاه‌ها و کسب‌وکارهای مرتبط با مدیریت شهری اعم از دولتی، عمومی، خصوصی، سازمان‌های مردم‌نهاد و گروه‌های نوپای نوآور از سوی دیگر، «شورای راهبردی تهران هوشمند» تشکیل می‌شود.

ماده ۱: اهداف

- ۱- برنامه‌ریزی برای ارتقاء و توسعه ظرفیت‌های موجود شهر تهران در جهت استفاده از هوشمندسازی به منظور افزایش کیفیت خدمات و کاهش هزینه‌های اداره و نگهداری شهر.
- ۲- افزایش میزان انسجام و یکپارچگی در توسعه تهران هوشمند از طریق سازماندهی کلیه فعالیت‌های مرتبط با فناوری، نوآوری و ارتباطات و جلوگیری از دوباره‌کاری و انجام فعالیت‌های زائد و موازی.
- ۳- افزایش تولید ثروت از طریق ارتقاء توانمندی‌های فناوری و نوآوری در کشور در حوزه‌های مرتبط با مدیریت شهری.
- ۴- ایجاد زمینه‌های مشارکت شهروندان، کسب‌وکارها و گروه‌های نوپای نوآور در ارائه خدمات هوشمند شهری.
- ۵- ایجاد زمینه‌های جذب سرمایه و تأمین مالی پروژه‌های شهر هوشمند و تحقق درآمدهای پایدار شهری.
- ۶- افزایش حمایت از توسعه اقتصاد دانش‌بنیان، نوآوری و پژوهش‌های مسأله‌محور در حوزه‌های مدیریت شهری.

ماده ۲: وظایف شورای راهبردی تهران هوشمند

- ۱- طراحی، پایش و ارزیابی نظام یکپارچه توسعه شهر هوشمند برای دستگاه‌های دخیل در مدیریت شهری با در نظر گرفتن نقش‌های شهرداری تهران، دولت، جامعه، مراکز آموزشی، پژوهشی، کسب‌وکارها و صنایع مرتبط با موضوع.

- ۲- تصویب راهبردها و برنامه‌های بلندمدت و میان‌مدت تهران هوشمند برای ارائه به شورای اسلامی شهر تهران.
- ۳- ایجاد هماهنگی و انسجام بین بخش‌های مختلف شهرداری تهران که به نحوی با موضوعات شهر هوشمند مرتبط هستند.
- ۴- تعیین سیاست‌های کلی تعامل و همکاری با سایر مراکز و سازمان‌های مرتبط با شهر هوشمند تهران.
- ۵- پیگیری تدوین اسناد راهبردی و حقوقی در حوزه‌های تخصصی تهران هوشمند.
- ۶- تصمیم‌گیری در خصوص ایجاد ظرفیت‌ها و ضمانت‌های قانونی، مقرراتی، حقوقی و اجرایی مورد نیاز در سطح شهرداری تهران از منظر صدور مجوز، تنظیم مقررات، نظارت بر سرمایه‌گذاری حفاظت شده، توسعه مقیاس‌پذیر و بازار رقابتی خدمات شهر هوشمند.
- ۷- تنظیم و پیگیری برنامه‌های کوتاه مدت برای اجرای پروژه‌های دستاورد محور نمونه در حوزه‌های مختلف هوشمندسازی.
- ۸- بررسی و اعلام نظر در مورد پروژه‌های شهر هوشمند تهران.
- ۹- بررسی بودجه مرتبط با پروژه‌های شهر هوشمند تهران.
- ۱۰- تصویب طرح‌های سرمایه‌گذاری و تأمین مالی مرتبط با پروژه‌های شهر هوشمند تهران.
- ۱۱- نظارت عالیه بر پیشرفت و حسن اجرای پروژه‌ها، دریافت گزارش عملکرد و فعالیت‌های واحدهای مختلف در رابطه با هوشمندسازی، بررسی و راستی آزمایی آنها.
- ۱۲- تصویب ترکیب و حوزه وظایف کارگروه‌های تخصصی شورا.

ماده ۳: ترکیب اعضا

ترکیب اعضای شورای راهبردی تهران هوشمند که با حکم شهردار تهران منصوب می‌گردند به شرح زیر است:

- ۱- شهردار تهران (رئیس شورا)
- ۲- مدیرکل دفتر شهردار
- ۳- معاون حمل و نقل و ترافیک شهرداری تهران
- ۴- معاون خدمات شهری و محیط زیست شهرداری تهران
- ۵- معاون برنامه‌ریزی، توسعه شهری و امور شورا شهرداری تهران
- ۶- مدیر عامل سازمان فناوری و اطلاعات و ارتباطات شهرداری تهران (دبیر شورا)

۷- یکی از اعضای شورای اسلامی شهر تهران به انتخاب رئیس شورای اسلامی شهر

۸- چهار نفر از صاحب نظران و افراد مجرب در زمینه مسائل مربوط به شهر هوشمند به انتخاب شهردار تهران

تبصره ۱: در مواردی که شهردار تهران لازم ببیند، مسئولان دستگاه‌های دولتی مرتبط با موضوعات شهر هوشمند، به ترکیب این شورا اضافه خواهند شد.

ماده ۴: ضوابط تشکیل شورا

۱- ریاست شورا با شهردار تهران است و در غیاب شهردار، جلسات به ریاست نایب رئیس شورا که توسط شورا انتخاب می‌شود، تشکیل خواهد شد.

۲- شورا هر ماه یکبار تشکیل جلسه می‌دهد.

۳- در موارد لزوم به صلاحدید ریاست شورا جلسه فوق‌العاده تشکیل خواهد شد.

۴- جلسات شورا با حضور نصف به علاوه یک اعضا رسمیت می‌یابد.

۵- حسب مورد به تشخیص ریاست شورا از سایر معاونان یا مدیران شهرداری، مدیران دستگاه‌های دولتی و سازمان‌های دیگر، متخصصین و صاحب نظران، فعالان بخش خصوصی، سرمایه‌گذاران و یا شرکت‌های نوپا و نوآور برای حضور در جلسات شورا دعوت به عمل خواهد آمد.

ماده ۵: نحوه تصمیم‌گیری در شورا

تصمیماتی که با اکثریت آراء حاضرین در جلسه شورا به تصویب برسند، پس از تأیید شهردار تهران نافذ و از طریق دفتر شهردار ابلاغ و در سطح شهرداری تهران لازم‌الاجرا خواهند بود.

ماده ۶: مرکز تهران هوشمند

مرکز تهران هوشمند به عنوان دبیرخانه شورا در سازمان فناوری اطلاعات و ارتباطات شهرداری تهران مستقر خواهد شد و وظایف زیر را بر عهده خواهد داشت:

۱- تصمیم‌سازی و هماهنگی در خصوص ایجاد ظرفیت‌ها و ضمانت‌های قانونی، مقرراتی، حقوقی و اجرایی مورد نیاز در سطح شهرداری تهران از منظر صدور مجوز، تنظیم مقررات، نظارت بر سرمایه‌گذاری حفاظت شده، توسعه مقیاس‌پذیر و بازار رقابتی خدمات شهر هوشمند از طریق اسناد و فراخوان‌های مختلف، اخذ مشورت‌ها و نظرات تخصصی، تنظیم پیش‌نویس آیین‌نامه‌ها و

دستورالعمل‌های مورد نیاز و مقررات و مصوبات شورای راهبردی تهران هوشمند، انجام هماهنگی و همکاری‌های مورد نیاز، انجام مذاکرات، تبادل نظر و انعقاد تفاهم‌نامه‌ها و قراردادهای با ذی‌نفعان مختلف زیست‌بوم شهر هوشمند، تنظیم مقررات و صدور پروانه، گسترش و هدایت نوآوری شهر هوشمند و پاسخ‌گویی در خصوص درخواست‌ها، نیازمندی‌ها و پیشنهادهای دریافتی.

۲- تحریک سمت تقاضا و سمت عرضه میان ذی‌نفعان مختلف زیست‌بوم شهر هوشمند از طریق آگاه‌سازی، ارتباط مؤثر و سازنده با ذی‌نفعان مختلف شهر هوشمند، مدیریت محتوایی تارنمای تهران هوشمند، شبکه‌سازی و حضور فعال در فضای مجازی، برنامه‌های رادیویی، تلویزیونی و چندرسانه‌ای، رویدادهای مختلف، برگزاری رویداد سالانه «هفته تهران هوشمند»، برگزاری و مشارکت در کمپین‌های تبلیغاتی و رویدادهای فصلی و ماهانه ترویجی و استارت‌آپی.

۳- مدیریت و راهبری پروژه‌های هوشمندسازی و نظارت بر اجرای آن.

۴- پایش و ارزیابی شاخص‌های هوشمندسازی و انتشار مستمر وضعیت آنها، تهیه گزارش‌های نظارت، ارزیابی و ارائه آنها به شورا.

۵- طبقه‌بندی، مستندسازی، حفظ و نگهداری اسناد مربوط به شورا.

۶- ارسال دعوت‌نامه برای اعضای و مدعوین جلسات شورا و ارسال مصوبات آن جهت تأیید شهردار تهران.

تبصره ۱: مرکز تهران هوشمند می‌تواند برای مطالعه موضوعات مربوط به شهر هوشمند، بررسی و ارزیابی پیشنهادات و طرح‌های وارده، تدوین برنامه‌ها و نظارت بر فعالیت‌ها و برنامه‌های مصوب شورای راهبردی تهران هوشمند، نسبت به تشکیل کارگروه‌های تخصصی اقدام کند.

تبصره ۲: اعتبارات مورد نیاز مرکز تهران هوشمند در بودجه سالانه سازمان فناوری اطلاعات و ارتباطات شهرداری تهران پیش‌بینی خواهد شد.

این آیین‌نامه در ۶ ماده و ۳ تبصره به تأیید شهردار تهران رسیده و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا می‌باشد.